

על אידיאולוגיה, אידיאולוגיה נאצית ומה שביניהן

אידיאולוגיה היא אסופה של רעיונות ותכונות צולט ערכיות כבסיס למנהג רעיונית.
 עד השנים האחרונות היה נראה שהאידיאולוגיה הנאצית נדחקה לקרן זווית בעיקר במחקר.
 לאורך שנות השמונים ולאורך שנות התשעים המצמחה בברה"מ קורסת והאידיאולוגיה הופכת להיות מס שפתיים. נראה היה שכמעט כל אחד יציג מה שהיו רוצים לשמוע...
 בשנים האחרונות ישנה מנחה של חזרה לחקר האידיאולוגיים.

הדיון על אודות האידיאולוגיה הנאצית:

קיימת אידיאולוגיה נאצית שהיא מניעה את התהליכים שמתרחשים. היטלר היה מודע לצמח ולדברים שהוא אמר ולכן גם תיעד אותם. בנוסף על כך היה מנהיג כריזמטי.

טקסטים שנחקרים לצורך בדיקת האידיאולוגיה הנאצית:

היטלר זרס שאידיאולוגיה לא צריכה להכתב היא צרכה להתבצע.
 הטקסט הפוליטי הראשון שכתב מספטמבר 1918. בטווח הקצר יש לנשל את היהודים מהלכויות האזרחיות ובטווח הארוך סילוקם הנחרץ של היהודים. ממיינ-קמף ועד לצוואה הפוליטית שלו האידיאולוגיה של היטלר הינה הציסוק האובססיבי ה"ביצה היהודית".
 ב-25 בפברואר 1920- המפלגה מוסיפה את הנאציזם לשמה ולאיידיאולוגיה.

החלק הראשון של מיינ קמף נכתב כשהיה במעצר לאחר הפוטש ב-1923.
 במין קמף עוסק בהשקפת צולט ולא באידיאולוגיה.
 אידיאולוגיה מיוחסת למהפכה הצרפתית והיא מכילה רשימת רעיונות, כמו רשימת מכלת'. את האידיאולוגיה מנהה עם הקומוניזם והיהדות.

האם להיטלר (והנאציזם) אידיאולוגיה?

מסורת 1 במחקר: אין אידיאולוגיה יש השקפת צולט.
 היטלר הציג השקפת צולט. השקפת הצולט היא טוטאלית, נוסקת לכל תחומי החיים. בהשקפת הצולט מתקשרת למחויבות.
 אין הבדל בין מילה למעשה.
 אם כן, היטלר מבחין בין אידיאולוגיה והשקפת צולט.
 במין קאמף הוא מנסח צמח כמי שנמצא בכל הסיפור לצתיד.
 הוא מייצר נרטיב שהוא גם המחבר שלו וגם הסיפור שלו.
 במין קאמף הוא עוסק ברפלקציה. הוא בונה את האוטוביוגרפיה שלו.

על אידיאולוגיה, אידיאולוגיה נאצית ומה שבניהן

יש במין קאמף אלמנט תיאולוגי, מיוחד. היטלר הוא פוליטיקאי עם יצוד - להביא מהפכה.

נני הנושאים הציקריים במין קאמף ולאחר מכן מיושמים:
* הבציה היהודית ופתרון רדיקלי שלה (למרות שצדין אין מציות)
* השתלטות על מרחב מחייה - הטריטוריות במלחמה.
עם נני הנושאים הללו היו מוכנים "ללכת עד הסוף".
שתי האובססיות הללו משלימות אחת את השנייה:
כרמה האימפולסיבית - בכדי לפתור את הבציה היהודית יש לכבוש שטחים במלחמה. (אם אכן רוזים לפתור את הבציה כרמה אנוניברסאלית).
אם השאיפה ליצור מרחב מחייה יש להתייחס לדמוקרטיה ולאטניות ואפילו אקולוגיה. שהמרחב יהיה ראוי למחייה של הכרמנים. יש צורך ליצור סדר דמוקרטי אתני (מי שאפשר ללמנו, מי שאי אפשר להצביד, מי שאי אפשר להשמיד...).

נני התהליכים מתרחשים במקביל.
במין קאמף היטלר מנסח את השקפת העולם.
היטלר מתלבט לאן ללמניה צריכה לפנות:
מצמנה ימית - תהיה התנשלות עם בריטניה ואז יש צורך בהרית עם ברה"מ. (את צרפת הוא "לא סופר").
מצמנה יבשתית - פנייה נגד ברה"מ.
כסופו של דבר מביע למסקנה שהתכנית תהיה הדרגתית:
חימוש מחדש - ביטול חוזה ורסאי.
יצירת ברית עם איטליה ושות'.
מלחמה עם צרפת.
פלישה לברה"מ.
במין קאמף היטלר מקשר בפעם הראשונה בין פתרון הבציה היהודית ומרחב המחיה הכרמני.
מייצגי התפיסה במחקר: אברהם יקל, טיפרי הרץ.

מסורת 2 במחקר - האידיאולוגיה שאין אידיאולוגיה.
יש אידיאולוגיה נאצית, אך אין השקפת עולם. יש יצוד שמניע אך נשאלת השאלה - האם היא באמת אידיאולוגית?
היטלר הושפע כמעט מכל דבר שקרה בהיסטוריה ובתרבות.
האידיאולוגיה לא ממש חשובה. היא לא חשובה ממש שניתן לראות שיש אופורטוניזם אידיאולוגי. כשהוא מדבר בפני פועלים הוא משמיע דברים שמוצא חן בעיניהם וכשהוא מדבר בפני הון הוא מדבר ומשמיע דברים שמוצא חן בעיניהם. הוא אופורטוניסט פרט לצניין היהודי. כלומר, פרט לצניין היהודי הוא מוכן למרכז עצמו במרכז הפוליטי.
לדידו, יש אידיאולוגיה אבל לא צריך לקחת אותה ברצינות.

על אידיאולוגיה, אידיאולוגיה נאצית ומה שבניהן

עד 1938, 1939 (על הפוליטיקה הנאצית מתייזבת המפלגה עושה שניויים רבים) הנאצים נאלצו להתחנף להרבה אורמים. רק כשהם הפכו להיות חלקים הם גם התייזבו.

היטלר עצמו לא לקח ברצינות את האידיאולוגיה. רואים זאת באופן שהוא מתנהל מול הקהל עם עד 1933 ומ-1933. כבר מין קאמף הוא כותב על התעמולה; מעבר לניסוח השקפת עולמו הוא כותב פוליטיקאי מודרני צריך להיות בעל יכולת תעמולה. חשיבות התעמולה, הפרופגנדה.

העדר החשיבות של המילה הכתובה. לתפישתו, המילה הכתובה היא מילה מתה. יש חשיבות למילה המדוברת.

הוא גרס שיצירת כרזה, כמו לתערוכה, התפקיד היחיד של אותה כרזה להאיר את תשומת לב ההמון לקיום התערוכה.

אין טעם לדבר על מה שאתה מאמין בו, אין טעם לעמוד מאחורי מה שאתה אומר, כשאתה מדבר אל ההמון עליך לקחת בחשבון שהוא ישכח דברים רבים, שהוא לא מסוגל לקחת ברצינות את מה שאתה אומר, הוא לא קהל אינטלקטואלי.

בגלל הצובדות האלה יש להגביל למספר רעיונות ולחזור עליהם שוב ושוב. - זיטוט מתוך מין קאמף.

יש להציג את הדברים באופן סובייקטיבי. הצניין בתעמולה הצורה - לא חשוב מה אתה אומר אלא כמה פעמים אתה אומר. המדיום הוא המסר.

אחד ממקורות ההצלחה של היטלר - איך הוא אמר. כמה הוא אמר. כשהיטלר הופיע לזה היה show - הופעה.

אבל, היטלר הופיע בעיקר בערב מתוך החלטה מושכלת - הקהל צויף והוא ערני וכן, היה לו זמן להתכונן.

נאומיו כוונו גם אל מי שלא נתפש כשותף לדרך ואף "פוזי" את הכניסם שלו - הקומוניסטים (שהגיעו במיוחד "לפוזי" את ההתכנסויות שלו).

ב-1929 כשחיפשו אלטרנטיבה למערכת הקורסת היטלר הפך לאטרקטיבי בגלל ה"רעש התקשורתי" - "היטלר ידופק' הופעה".

האידיאולוגיה שלו שאין לו אידיאולוגיה.

מייצגי התפיסה במחקר: יואכים פסט, אף על פי.

מסורת 3 במחקר - יש לבדוק את האטרקציה בין המשפיעים והמושפעים אין אידיאולוגיה וגם אם יש היא לא חשובה.

כשמנסים לבדוק תהליכים היסטוריים, זה לא חשוב מה אומר. אי אפשר לעזור ממה שאמר ב-1920 לגבי מדיניות החוץ ב-1940...

על אידיאולוגיה, אידיאולוגיה נאצית ומה שבניהן

יש לתת את הדעת לאבי התנהלותו של היטלר אך ככל שלב התנועה, המפלגה, המטלר הנאצי יש לקחת בחשבון את המשפיעים והמושפעים (צבא, גבאס, אקדמיה, היטלר, s.s, s.a, משרד הפנים, הקהילה היהודית...) ויש לבדוק את הדינמיקה, את הקשרים ביניהם, את האינטראקציה ביניהם.
האידיאולוגיה לא 'משחקת תפקיד'.
יש סיטואציות (היטלר צריך לשמור על עצמו, היטלר צריך לייצר את המטלר החדש שלו וכו').
היטלר הוא דיקטטור אך הוא דיקטטור חלש יותר ממה שחושבים...
מייצג התפיסה במחקר - מרטין גרושאט.

מסורת 4 במחקר - "רוח המפקד", מטאפורות אידיאולוגיות
מרטין גרושאט - היטלר עובד עם מטאפורות אידיאולוגיות. היטלר לא יונט צעדים, הוא 'נורט'. לאורך הדרך ניסה להציב עצמו באמצע כק שהיו בסביבתו רדיקלים יותר ומתונים יותר.
כך הוא הצליח לשמור על עצמו.
הוא פוליטיקאי לא פוליטי. הרבה פעמים הוא לא הניע אישיות. לעיתים קרובות הוא לא קרא פרוטוקולים. הוא יצר את "רוח המפקד".
איאן קרשו מציג את היטלר כמי שמדבר על תחייה לאומית, סילוק היהודים, שיפור הגזע ושיקום עצמתה של גרמניה בעולם.
לו לא רפובליקת ויימר. יצר קודים של מה על הפרק. אך לא אמר מה לעשות בכל אחד מהקודים הללו.
החשיבות של היטלר בכריזמה, ביכולת לתת הופעה (show) ולשכנע את העם בצדק ובצורך בקודים, המטאפורות האידיאולוגיות.
כאן יש את הדברים פרש והביא לידי ביטוי את המטאפורות בדרכו שלו.
היטלר שרד כל כך הרבה שנים בזכות התנהלותו. כדאי שפרשנות המטאפורות הפוליטיות יפסקו הוא היה צריך לומר...
(דואנא אקטואלית - "וויתורים כואבים" - בשביל אחד הוויתור על אבן הוא וויתור כואב ובשביל אחר וויתור על הכל הוא וויתור כואב... הכל נתון לפרשנות).
מייצג התפיסה במחקר - איאן קרשו.